

برنامه

«اقدام برای تقویت نزدیکی جامعه چین و پاکستان با آینده‌ای مشترک در عصر جدید»

بین دولت جمهوری خلق چین و دولت ج.ا.پاکستان (۲۰۲۹-۲۰۲۵)^۱

منبع: سفارت چین در پاکستان

مترجم: دکتر مجتبی قلی‌پور

تهیه و تنظیم: کارگروه پاکستان مؤسسه مطالعات راهبردی شرق

مهر ۱۴۰۴

^۱ - Action Plan to Foster an Even Closer China-Pakistan Community with a Shared Future in the New Era between the Government of the People's Republic of China and the Government of the Islamic Republic of Pakistan (۲۰۲۵-۲۰۲۹)

جناب آقای محمد شهباز شریف، نخست‌وزیر جمهوری اسلامی پاکستان، بنا به دعوت جناب آقای شی جین‌پینگ، رئیس‌جمهوری خلق چین، از تاریخ ۳۰ آگوست تا ۴ سپتامبر ۲۰۲۵ برای شرکت در بیست‌وپنجمین نشست شورای سران کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای و بزرگداشت هشتادمین سالگرد پیروزی جنگ مقاومت مردم چین علیه تجاوز ژاپن و جنگ جهانی ضد فاشیستی، از چین بازدید کردند.

در این سفر، جناب آقای شی جین‌پینگ، رئیس‌جمهور خلق چین، با نخست‌وزیر شریف دیدار کردند. نخست‌وزیر شریف همچنین با لی چیانگ^۱، رئیس شورای دولتی جمهوری خلق چین، گفت‌وگو کردند. آنها در مورد روابط چین و پاکستان و مسائل بین‌المللی و منطقه‌ای مورد علاقه طرفین، تبادل نظر عمیقی داشتند.

دو طرف یادآوری کردند که چین و پاکستان همسایگان خوبی هستند که با کوه‌ها و رودخانه‌ها به هم متصل شده‌اند، دوستان خوبی هستند که به یکدیگر وفادارند، شرکای خوبی هستند که به یکدیگر کمک و یاری می‌کنند و برادران خوبی در شادی و غم هستند. رئیس‌جمهور شی جین‌پینگ، در جریان سفر موفقیت‌آمیز خود به پاکستان در سال ۲۰۱۵ خاطرنشان کرد که جامعه چین و پاکستان^۲ با آینده‌ای مشترک باید پیوسته تقویت شود تا بهتر به منافع هر دو ملت خدمت کند، ثبات و رونق را در منطقه ارتقا دهد و به عنوان الگویی برای ایجاد یک جامعه آسیایی با آینده‌ای مشترک عمل کند. در سال ۲۰۱۸ دو کشور توافق کردند که همکاری راهبردی همه‌جانبه چین و پاکستان را تقویت کرده و در عصر جدید، جامعه‌ای نزدیک‌تر با آینده‌ای مشترک بسازند. در سال‌های اخیر، تحت هدایت راهبردی رهبران دو کشور، دو طرف گام‌های استواری در مسیر **ساخت «جامعه»** چین و پاکستان با آینده‌ای مشترک برداشته‌اند که جلوه‌ای درخشان از روح جامعه‌ای با آینده‌ای مشترک برای بشریت است.

دو طرف توافق کردند که شراکت راهبردی همه‌جانبه چین و پاکستان، انتخابی تاریخی و مردمی است و از حمایت **یکپارچه** همه اقشار در هر دو کشور برخوردار است. شراکت پایدار و دوستی آهنگین بین چین و پاکستان با پشت سر گذاشتن آزمون شرایط متغیر بین‌المللی، نشان داد که فراتر از منافع ژئوپلیتیکی و عامل مثبت مهمی برای صلح، ثبات و توسعه منطقه‌ای است. دو طرف همواره یکدیگر را درک و حمایت کرده و اعتماد راهبردی متقابل و همکاری عملی را تعمیق بخشیده‌اند.

دو طرف توافق کردند که در جهانی در حال تغییر و آشفته که دگرگونی‌های جهانی بی‌سابقه با سرعت بیشتری در حال **وقوع هستند**، ایجاد «جامعه‌ای با آینده‌ای مشترک بین چین و پاکستان» از اهمیت و جایگاه راهبردی

^۱. Li Qiang

^۲. China-Pakistan community

بیشتری برخوردار است. بار دیگر تأکید شد که هرگونه تلاش برای ایجاد اختلال در این شراکت راهبردی یا تضعیف آن محکوم به شکست است.

طرف چینی مجدداً تأکید کرد که رابطه چین و پاکستان از اهمیت ویژه‌ای در سیاست خارجی چین برخوردار است. طرف پاکستانی نیز تأکید کرد که رابطه پاکستان و چین، سنگ بنای سیاست خارجی این کشور است. دو طرف به هدف اساسی ایجاد «جامعه‌ای با آینده مشترک» پایبند خواهند بود، به احترام به یکدیگر ادامه خواهند داد و این دوستی را به نسل‌های آینده منتقل خواهند کرد. همچنان با حسن نیت و اعتماد متقابل زیاد با یکدیگر رفتار خواهند کرد، به دنبال همکاری سودمند متقابل و برد-برد خواهند بود و همچنان با حفظ همبستگی به مقابله با چالش‌ها خواهند پرداخت تا پیوسته شیوه‌های جدیدی را در ایجاد «جامعه‌ای با آینده مشترک بین چین و پاکستان» توسعه دهند و ابعاد جدیدی به رابطه بین چین و پاکستان بیفزایند. برای این منظور، دو طرف توافق کردند که این برنامه اقدام را تدوین و اجرا کنند و بین سال‌های ۲۰۲۵ تا ۲۰۲۹، یک «جامعه چین و پاکستان با آینده‌ای مشترک» و با اعتماد سیاسی متقابل قوی‌تر، پیوندهای اقتصادی و تجاری نزدیک‌تر، همکاری امنیتی عمیق‌تر و پایه‌های مردمی مستحکم‌تر بسازند؛ جامعه‌ای که به عنوان الگویی برای ایجاد جامعه‌ای با آینده مشترک با کشورهای همسایه عمل خواهد کرد. دو طرف همچنین توافق کردند که بر اساس سازوکارهای موجود، اجرای این برنامه را به صورت سالانه توسط وزارتخانه‌های امور خارجه دو کشور ارزیابی کنند.

نخست، تبادلات و همکاری‌ها در حوزه سیاسی

دو کشور بر اساس رهنمودهای برآمده از اجماع مهم رهبرانشان، ارتباطات راهبردی را تعمیق بخشیده، قاطعانه از یکدیگر حمایت خواهند کرد، در امور بین‌المللی و منطقه‌ای از نزدیک با یکدیگر هماهنگ خواهند بود و شراکت راهبردی همه‌جانبه چین و پاکستان را پیش خواهند برد.

۱. بهره‌گیری از نقش راهنمایی‌های سطح بالا. رهبران دو کشور به حفظ تعاملات نزدیک، از جمله از طریق دیدارها، جلسات، تماس‌های تلفنی، نامه‌ها و پیام‌ها ادامه خواهند داد و ارتباط به‌هنگام و عمیقی در مورد مسائل مهم مربوط به روابط دوجانبه و اوضاع بین‌المللی و منطقه‌ای خواهند داشت. دو کشور برای جشن **هفتاد و پنجمین** سالگرد برقراری روابط دیپلماتیک در سال ۲۰۲۶ برنامه‌های هماهنگی تدوین می‌کنند.

۲. تعمیق تبادلات و همکاری دوستانه بین کنگره ملی خلق چین و پارلمان پاکستان، تقویت تبادل تجربیات در زمینه قانونگذاری و نظارت، و ادامه هماهنگی نزدیک در سازمان‌های چندجانبه مانند اتحادیه بین‌المجالس^۱ و مجمع پارلمانی آسیا^۱.

^۱. Inter-Parliamentary Union

۳. حفظ تماس‌های منظم بین وزرای امور خارجه و تبادلات نهادینه بین وزارتخانه‌های امور خارجه دو کشور در تمام سطوح، هماهنگی به‌هنگام مواضع در مورد روابط دوجانبه و مسائل بین‌المللی و منطقه‌ای مورد علاقه طرفین و بررسی **ابتکارها** برای تعمیق روابط بین چین و پاکستان.

۴. افزایش تعامل بین احزاب سیاسی دو کشور، تعمیق تبادل تجربیات در زمینه حکمرانی حزبی و ملی و ارتقای درک و اعتماد متقابل. دو طرف در سال ۲۰۲۶ دومین مجمع احزاب سیاسی چین و پاکستان و نشست **سازوکار** مشورت مشترک احزاب سیاسی راهگذر اقتصادی چین - پاکستان را در چین برگزار خواهند کرد.

۵. حمایت قاطع از یکدیگر در حفاظت از منافع اساسی. دو طرف تأکید می‌کنند که اعتبار قطعنامه ۲۷۵۸ مجمع عمومی سازمان ملل متحد، هیچ‌گونه تردید یا چالشی را بر نمی‌تابد. طرف پاکستانی مجدداً بر تعهد تزلزل‌ناپذیر خود به اصل چین واحد تأکید می‌کند. پاکستان بر این دیدگاه است که تایوان بخش جدایی‌ناپذیر سرزمین جمهوری خلق چین است و مسئله تایوان در کانون منافع اساسی چین قرار دارد. پاکستان قاطعانه از تمام تلاش‌های چین برای دستیابی به اتحاد ملی حمایت می‌کند و قاطعانه با هر شکلی از «استقلال تایوان» مخالف است. پاکستان قاطعانه از چین در مسائل مربوط به سین کیانگ، شی‌زانگ، هنگ کنگ و دریای چین جنوبی حمایت خواهد کرد. طرف چینی مجدداً بر حمایت تزلزل‌ناپذیر خود از پاکستان در دفاع از حاکمیت، استقلال و تمامیت ارضی و همچنین حمایت از تلاش‌های پاکستان برای حفاظت از امنیت ملی، ثبات، توسعه و رفاه تأکید می‌کند.

۶. از رویکرد آرام پاکستان طی درگیری‌های اخیر در منطقه و تمایل این کشور به تعامل و گفت‌وگو برای دستیابی به صلح پایدار، ثبات و توسعه قدردانی می‌کنیم. از چین برای ادامه ایفای نقشی مثبت و سازنده در این زمینه استقبال می‌کنیم.

۷. تعمیق همکاری‌های دوجانبه و چندجانبه در حوزه‌های مرتبط با **ابتکار توسعه جهانی**.^۲ پیشبرد مشترک اجرای **ابتکار/امنیت جهانی**^۳ و تقویت همکاری در چارچوب آن. ادامه غنی‌سازی تبادلات **مردم با مردم**، ارتقای ارتباط **مردم با مردم** و اجرای مشترک **ابتکار تمدن جهانی**.^۴ تأکید بر اهمیت **ابتکار حکمرانی جهانی**^۵ که اخیراً رئیس‌جمهور شی جین‌پینگ مطرح کرده است و تلاش مشترک برای اجرای آن به منظور عادلانه‌تر و منصفانه‌تر کردن نظام حکمرانی جهانی.

دوم، همکاری عملی در ابتکار کمربند و جاده

^۱. Asian Parliamentary Assembly

^۲. Global Development Initiative

^۳. Global Security Initiative (GSI)

^۴. Global Civilization Initiative

^۵. Global Governance Initiative

هر دو طرف با تأکید دوباره بر اهمیت راهگذر اقتصادی چین و پاکستان (CPEC) به عنوان محور اصلی همکاری اقتصادی چین و پاکستان و همچنین **طرح** پیشگام/ابتکار کمربند و جاده (BRI)، عزم راسخ خود را برای پیگیری یک نقشه راه راهبردی ابراز کردند. این نقشه راه بناست همسویی پنج راهگذر CPEC، یعنی رشد، معیشت، نوآوری، سبز و گشودگی، با برنامه ملی تحول اقتصادی پاکستان با پنج محور صادرات، پاکستان الکترونیک، محیط زیست و تغییرات اقلیمی، انرژی و زیرساخت، برابری، اخلاق و توانمندسازی و همچنین هشت گام اصلی چین برای حمایت از همکاری در ابتکار کمربند و جاده را تعمیق کند. هر دو طرف تأکید کردند که CPEC به ایفای نقش عمیق خود در همکاری کمربند و جاده ادامه خواهد داد. دو طرف توافق کردند که هم افزایی بین ابتکار کمربند و جاده و چارچوب پنج محوری پاکستان را افزایش دهند، هم **طرح های** بزرگ و هم **طرح های** معیشتی «کوچک و زیبا» را اجرا کنند، و توسعه باکیفیت و سطح بالای امنیت را توأمان دنبال کنند.

۱. استفاده کامل از ظرفیت کمیته همکاری مشترک CPEC و برگزاری منظم جلسات و کارگروه های آن برای تعمیق هماهنگی و همکاری. به اشتراک گذاری دانش و تجربه از طریق تبادلات مکرر درباره توسعه اقتصادی برای ارتقای توسعه باکیفیت CPEC.

۲. پیشبرد ساخت پارک های صنعتی با توجه به نیازهای محلی و ایجاد **طرح های** نمونه برای همکاری صنعتی. حمایت از بنگاه ها برای سرمایه گذاری در مناطق ویژه اقتصادی پاکستان، از جمله در مناطق کراچی و اسلام آباد مطابق با اصول بازار و تجارت و فراهم کردن سیاست های ترجیحی و محیطی مساعد برای آنها؛ افزایش تبادل تجربیات در حوزه توسعه صنعتی؛ استقبال از مشارکت طرف های ثالث در همکاری های CPEC و ایجاد رویه های موفق؛ استفاده کامل از چارچوب **توافق نامه** همکاری صنعتی برای تسریع روند صنعتی شدن در چهارچوب CPEC که از پاکستان در افزایش ظرفیت صنعتی و صادرات آن کشور حمایت می کند. تشویق **فعالان** شرکت های چینی به سرمایه گذاری و همکاری های سودمند متقابل در پاکستان، از جمله در صنعت معدن و ساخت پارک های صنعتی معدنی.

۳. تشویق کسب و کارهای هر دو کشور به همکاری در حوزه هایی مانند کشت محصولات کشاورزی، دامداری، پیشگیری و کنترل بیماری های همه گیر برای گیاهان و حیوانات، آبی پروری، فرآوری محصولات کشاورزی، مکانیزاسیون کشاورزی و ظرفیت سازی در فناوری بذر و آبیاری قطره ای؛ تشویق همکاری در پژوهش های کشاورزی و تبادل کارشناسان کشاورزی؛ حمایت از همکاری در **زمینه** احیای کشاورزی بین استان سین کیانگ چین و پاکستان و حمایت از ایجاد مزارع آزمایشی و مناطق نمایش نوسازی کشاورزی در پاکستان و همکاری در زمینه ظرفیت سازی از فناوری کشاورزی؛ اجرای اجماع حاصل شده در چهارمین نشست کارگروه مشترک CPEC در مورد همکاری های کشاورزی؛ استفاده بهینه از کارگروه تازه تأسیس فناوری کشاورزی برای تحقق

کامل مزایای تفاهم‌نامه امضا شده بین آکادمی علوم کشاورزی چین و شورای پژوهش‌های کشاورزی پاکستان؛
تداوم **طرح** بزرگ آموزش ۱۰۰۰ متخصص جوان کشاورزی پاکستانی در چین.

۴. تقویت سازوکار گفت‌وگوی همکاری دریایی برای افزایش ارتباطات راهبردی در مورد مسائل کلیدی دریایی؛
همکاری نزدیک در توسعه اقتصاد دریایی، بهره‌برداری پایدار از منابع دریایی، پژوهش‌های علمی دریایی و
حفاظت از محیط زیست؛ تقویت همکاری و تبادلات در **زمینه معدن و زمین‌شناسی** و انجام بررسی‌های
زمین‌شناختی پایه و ارزیابی ظرفیت منابع در پاکستان؛ تعمیق همکاری در **زمینه** منابع نفت و گاز دریایی.

بر اساس سه دور بررسی‌های مشترک **قبل**، یک مطالعه جامع مشترک برای تعمیق درک زمین‌شناسی نفت و
گاز در منطقه انجام خواهد شد. **همچنین** از طریق انتخاب بیشتر مناطق هیدروکربنی احتمالی و اهداف دارای
اولویت، از فرایند مناقصه نفت و گاز در پاکستان حمایت خواهد شد. طرف چینی با **مقام‌ها** و تکنسین‌های
پاکستانی در بخش منابع زمین‌شناختی و معدنی در زمینه ظرفیت‌سازی ژئوتکنیکی همکاری خواهد کرد.
تلاش‌هایی برای پیشبرد فعالانه و محتاطانه **طرح‌های** همکاری معدنی مطابق با اصول بازار انجام خواهد شد.

۵. افزایش هماهنگی و ارتباط متقابل بین فرودگاه بین‌المللی جدید گوادر و بندر گوادر و تبدیل بندر گوادر به
یک قطب ارتباطی منطقه‌ای؛ تقویت استفاده بهینه از زیرساخت‌های کمکی بندر، بررسی ساخت **مرحله** دوم
بزرگراه خلیج شرقی، استفاده بهینه از منابع دریایی برای توسعه محلی، بهبود کارکردهای تجاری ناحیه بندر،
توسعه صنایع مرتبط با بندر و تسریع **توسعه** یکپارچه بندر و منطقه آزاد آن. استفاده از بندر گوادر برای تجارت
با افغانستان، آسیای میانه و فراتر از آن.

۶. پیروی از اصل مشورت گسترده و مشارکت مشترک برای منافع مشترک، پیشبرد **طرح** بازسازی بزرگراه
قراقرم ۲ (تاکوت-رایکوت)^۱ به صورت منظم و مرحله‌ای و تلاش برای دستیابی به اجماع اولیه در مورد تأمین
مالی آن. تداوم بهبود و تقویت برنامه اقدام همکاری فنی بزرگراه که از قبل بین دو کشور وجود داشته است.
پیگیری یک برنامه اجرا و تأمین مالی عملی، امکان‌پذیر و پایدار، از جمله با در نظر گرفتن مشارکت طرف‌های
ثالث، برای بهسازی خط آهن کراچی-پیشاور (ML-۱) و تضمین توسعه باکیفیت اتصال CPEC.

۷. ارتقای بیشتر همکاری در حوزه انرژی، بهره‌برداری از ظرفیت **طرح‌های برق موجود در** CPEC و همکاری در
زمینه ظرفیت‌سازی برای بهبود کارایی و مدیریت سیستم برق پاکستان.

۸. تعمیق هماهنگی، همکاری و تبادلات در حوزه صنعت فناوری اطلاعات، از جمله از طریق ایجاد یک راه‌گذر
نوآوری. پیشبرد ایجاد زیرساخت‌های اطلاعاتی و ارتباطی در هر دو کشور و تشویق کسب‌وکارهای چینی به
اجرای **طرح‌هایی** مانند شبکه‌های فیبر نوری، اینترنت ماهواره‌ای و کابل‌های زمینی و دریایی بین‌المللی در

^۱. Thakot-Raikot

پاکستان، از جمله برای ترانزیت ترافیک اینترنت از طریق پاکستان؛ تشویق کسب و کارهای هر دو کشور به توسعه **طرح**های باکیفیت در حوزه‌هایی مانند نرم‌افزار، هوش مصنوعی، ^۱۵G، محاسبات ابری و کلان‌داده. انجام تبادلات سیاستی و همکاری عملی در زمینه تنظیم مقررات صنعت فناوری اطلاعات و مدیریت طیف رادیویی؛ تشویق مؤسسات آموزشی و علمی هر دو کشور به تعمیق مبادلات دانشگاهی دیجیتال و اجرای مشترک **طرح**های توسعه استعداد دیجیتال. همکاری برای افزایش اتصال پهن‌بند و تشویق شرکت‌های چینی به سرمایه‌گذاری در اقتصاد دیجیتال پاکستان.

۹. تداوم همکاری در **طرح**های مرتبط با معیشت در زمینه‌هایی مانند بهداشت، کشاورزی، آموزش، واکنش به تغییرات اقلیمی و پیشگیری و کاهش بلایا. **طرح**های معیشتی «کوچک و زیبا»ی بیشتری در سراسر پاکستان اجرا خواهد شد تا حس سودمندی مردم دو کشور از همکاری چین و پاکستان افزایش یابد.

۱۰. افزایش ارتباطات زمینی از طریق گذرگاه خنجراب^۲ و تقویت تأسیسات زیرساختی؛ بهره‌برداری بهینه از ظرفیت گذرگاه خنجراب برای تجارت و تسهیل تجارت ترانزیتی افغانستان؛ برگزاری اولین نشست **کمیتة** مشترک مرزهای زمینی چین و پاکستان برای تقویت مدیریت و همکاری‌های مرزی بین دو کشور.

۱۱. ارتقای همکاری‌های آموزش فنی و حرفه‌ای بین دو کشور از طریق برنامه‌های آموزشی و شراکت‌های نهادی.

^۱ - ترکیب فناوری ۵G و هوش مصنوعی با یکدیگر فضای کاری جدیدی برای استارت‌آپ‌های خلاق و برنامه‌نویسان مستقل به وجود می‌آورد.

^۲ . Khunjerab

سوم، همکاری اقتصادی، تجاری و مالی

طرفین، مبادلات و همکاری‌ها را در حوزه‌های اقتصاد و تجارت گسترش خواهند داد، تبادلات جامعه تجاری را تعمیق خواهند بخشید، در بخش مالی از یکدیگر حمایت متقابل خواهند کرد و ارتباطات در حوزه‌هایی چون گمرک، بندرها، هوانوردی غیرنظامی و خدمات پستی و مرسولات را برای منافع متقابل و توسعه مشترک ارتقا خواهند داد.

۱. انجام مشورت‌های بیشتر در مورد ترویج آزادسازی تجارت در چارچوب **مرحله دوم توافق‌نامه** تجارت آزاد چین و پاکستان، بر اساس منافع متقابل و نتایج برد-برد، و بررسی فعالانه ترتیبات مورد توافق دوجانبه احتمالی؛ تداوم حمایت ستودنی از افزایش پتانسیل صادراتی پاکستان، از جمله صادرات به بازار چین.

۲. تشویق همکاری‌های قوی‌تر بین دو کشور به رهبری مؤسسات توسعه تجارت و انجمن‌های تجاری و تعمیق همکاری و تبادلات بین جوامع تجاری برای تسهیل بیشتر همکاری عملی بین شرکت‌های دو کشور.

۳. حمایت از شرکت‌های چینی **واجد صلاحیت موقعیت** مناسب برای سرمایه‌گذاری در پاکستان و ایجاد یک محیط تجاری ایمن و مناسب برای آنها در این کشور.

۴. تسریع اتصال «**پنج‌ره واحد**»^۱ و تبادل الکترونیکی اسناد تجاری و داده‌ها برای افزایش سهولت و امنیت تجارت.

۵. مدرن‌سازی گذرگاه خنجراب-سوست^۲ ضمن حفظ فعالیت آن در تمام طول سال و تلاش برای ایجاد یک «کانال سبز» برای محصولات کشاورزی و فرعی به منظور بهبود مداوم کارایی عبور از مرز.

۶. تقویت ارتباطات سیاستی در بخش پستی و مرسولات و ترویج تبادلات و یادگیری متقابل در زمینه فناوری‌ها و استانداردهای نوآورانه؛ تشویق و حمایت از شرکت‌های دو کشور برای تعمیق و گسترش همکاری‌های خدمات توزیع فرامرزی به منظور ایجاد شبکه‌های توزیع بین‌المللی چندبعدی و به هم پیوسته.

۷. حمایت از تبادلات و همکاری‌های عمیق‌تر بین طرف پاکستانی و استان‌ها و شهرهای چین و بهره‌گیری از ظرفیت‌ها و نقاط قوت خاص هر یک برای ایجاد محرک‌های جدید در همکاری چین و پاکستان.

۸. تسهیل شراکت‌های دوجانبه بین کسب‌وکارها^۳ از طریق رویدادهای هدفمند ترویج تجارت، مجمع‌های سرمایه‌گذاری و پلتفرم‌های (سکوها) همتایابی^۴ در هر دو کشور چین و پاکستان به منظور ترویج همکاری‌های فناوری و یکپارچه‌سازی زنجیره ارزش و غیره.

^۱. "single window" connectivity

^۲. Khunjerab-Sost

^۳. BYB partnerships

^۴. matchmaking platforms

۹. چین در حد توان خود به حمایت مالی از پاکستان ادامه خواهد داد. همکاری‌های مالی دوجانبه بیش از پیش تقویت خواهد شد و از یکدیگر در بسترهای مالی چندجانبه منطقه‌ای و بین‌المللی حمایت خواهیم کرد.

چهارم، همکاری در حوزه علم، فناوری و منابع انسانی

طرفین همکاری خود را در حوزه‌هایی همچون علم و فناوری، فضا و منابع انسانی تعمیق خواهند بخشید، از تقویت همکاری در سطح فروملی حمایت خواهند کرد و به‌طور مشترک ظرفیت توسعه صنعتی و نوسازی کشاورزی را برای توسعه اقتصادی و اجتماعی بیشتر در هر دو کشور و زندگی بهتر برای مردم ارتقا خواهند داد.

۱. تقویت برنامه تحقیقاتی مشترک در علوم کاربردی و پایه. ایجاد آزمایشگاه‌های مشترک در چارچوب/ابتکار کمربند و جاده برای پیشگیری و کاهش بلایا، به‌ویژه برای سیستم‌های هشدار اولیه و توسعه نیروگاه‌های برق‌آبی کوچک و حمایت مشترک از برنامه‌های تحقیقاتی بین‌دولتی در زمینه علوم زمین، تغییر اقلیم، پیشگیری و کنترل آلودگی هوا، مواد جدید، منابع انرژی جدید، غذا و کشاورزی، پزشکی و سلامت، فناوری اطلاعات و هوش مصنوعی.

۲. گسترش تبادل استعدادها در علم و فناوری؛ حمایت از اقامت‌های تحقیقاتی و آموزشی پژوهشگران و مدیران پاکستانی در چین از طریق برنامه‌هایی مانند دانشمند جوان مستعد^۱، کارگاه بین‌المللی آموزش فنی برای کشورهای در حال توسعه^۲، ابتکار بورسیه بین‌المللی رئیس آکادمی علوم چین^۳ و بورسیه مشترک اتحادیه سازمان‌های علمی بین‌المللی و آکادمی علوم چین^۴.

۳. تعمیق همکاری در چهارچوب برنامه اقدام همکاری‌های علمی، فناوری و نوآوری کمربند و جاده^۵ و تلاش مشترک **به‌منظور** اجرای برنامه‌های همکاری تخصصی برای نوآوری علمی و فناورانه در اطلاعات مکانی، هوش مصنوعی و طب سنتی.

۴. تعمیق همکاری در زمینه علوم و فناوری دریایی؛ انجام پژوهش‌های مشترک پیمایشی و رصدی در چهارچوب یادداشت تفاهم همکاری در زمینه علوم و فناوری دریایی بین چین و پاکستان؛ بحث در مورد انجام پژوهش در مورد هیدرات‌های گاز طبیعی فراساحلی به منظور گسترش همکاری در زمینه منابع انرژی.

۵. ادامه اجرای برنامه‌های همکاری فضایی ۲۰۳۰-۲۰۲۱ بین اداره ملی فضایی چین^۱ و کمیسیون تحقیقات فضایی و جو فوقانی^۲ پاکستان در راستای حمایت از استقرار فناوری فضایی برای توسعه اقتصادی و اجتماعی در

^۱. Talented Young Scientist

^۲. International Technical Training Workshop for Developing Countries

^۳. CAS President's International Fellowship Initiative

^۴. CAS-ANSO Scholarship

^۵. Belt and Road Science, Technology and Innovation Cooperation Action Plan

پاکستان و زندگی بهتر برای مردم آن؛ ادامه همکاری در زمینه **اکتشاف در کره ماه** و اعماق فضا و انتخاب و آموزش مشترک فضانوردان. ادامه مباحث در مورد تأسیس مرکز فضایی پاکستان؛ انجام ارزیابی‌های مشترک چند سطحی از ایستگاه بین‌المللی تحقیقات ماه؛ کاوش با استفاده از نسخه بین‌المللی پلتفرم (سکوی) چینی سیستم رصد زمین برای کاربرد سنجش از دور و سایر فناوری‌های فضایی.

۶. تقویت تبادلات بین سازمان‌ها در زمینه امنیت سایبری و امنیت داده‌ها **به‌منظور** افزایش همکاری در صنعت امنیت دیجیتال.

۷. تقویت ارتباطات و همکاری در عرصه‌هایی مانند به رسمیت شناختن متقابل مهندسان، ارتقای اشتغال، توسعه مهارت‌های حرفه‌ای و توسعه نظام تأمین اجتماعی برای افزایش رفاه دو ملت. چین از سال ۲۰۲۵ تا ۲۰۲۹، ۳۰۰۰ فرصت مطالعاتی و آموزشی را در اختیار پاکستان قرار خواهد داد.

۸. مقابله با آلودگی هوا و تخریب محیط زیست و همچنین حفاظت و مدیریت منابع آب و افزایش همکاری‌های متقابل در زمینه تغییر اقلیم و سیستم‌های مدیریت آب.

^۱. China National Space Administration

^۲. Space and Upper Atmosphere Research Commission

پنجم، همکاری امنیتی و دفاعی

دو کشور همکاری‌های دفاعی و راهبردی را تعمیق خواهند بخشید. دو طرف همچنین همکاری‌های امنیتی دوجانبه و چندجانبه ضدتروریسم را پیش خواهند برد و تبادلات و همکاری‌ها در حوزه قضایی و اجرای قانون را در راستای شش مفهوم اصلی /بتکار/ امنیت جهانی افزایش خواهند داد. دو طرف به همکاری با یکدیگر برای ارتقای صلح و ثبات منطقه‌ای ادامه خواهند داد.

۱. همچنان تأکید می‌کنیم که همکاری‌های دفاعی و امنیتی راهبردی بین چین و پاکستان، نقشی جایگزین‌ناپذیر و حیاتی در حفظ صلح، ثبات و موازنه راهبردی در منطقه ایفا می‌کند. دو طرف از اینکه ارتش‌های دو کشور مدت‌هاست از سطح بالایی از اعتماد متقابل، همکاری و هماهنگی سطح بالا برخوردار بوده‌اند، ابراز رضایت کردند. دو طرف توافق کردند که روند دیدارها و تبادلات نظامی را در سطح بالا حفظ کنند و به طور مستمر همکاری در عرصه‌های آموزش مشترک، رزمایش و فناوری نظامی را افزایش دهند.

۲. مبارزه با تروریسم در تمام اشکال و مظاهر آن بدون هرگونه تسامح و تقویت همکاری‌های ضدتروریستی دوجانبه و چندجانبه؛ تقویت همکاری در زمینه ظرفیت‌سازی ضدتروریسم و به‌اشتراک‌گذاری تجربیات در حوزه ضدتروریسم؛ ادامه تحقیقات جامع در مورد حملات تروریستی مرتبط با چین و بازداشت عاملان آن و سپردن آنان به دست عدالت.

۳. تقویت امنیت و ایجاد هماهنگی بهتر با افزایش هدفمند اقدام‌های ایمنی و همکاری‌های امنیتی برای تضمین ایمنی و امنیت کارکنان، طرح‌ها و مؤسسات چینی در پاکستان.

۴. اذعان می‌کنیم که پاکستان در خط مقدم مبارزه بین‌المللی علیه تروریسم ایستاده و سهم مهمی در تلاش‌های ضدتروریسم داشته است و از اقدام‌های قاطع و مداوم پاکستان در مبارزه با تروریسم حمایت می‌کنیم. از جامعه بین‌المللی می‌خواهیم که همکاری‌های ضدتروریسم را تقویت کند، همچنان مخالفت قاطع خود را با استانداردهای دوگانه در مبارزه با تروریسم ابراز و با سیاسی‌سازی و ابزارسازی مبارزه با تروریسم مخالفت کند.

۵. تقویت تبادلات و همکاری‌های حقوقی و قضایی بر مبنای برابری، منافع متقابل و احترام متقابل به‌منظور فراهم کردن ضمانت‌هایی برای ارتقای همکاری‌های دوستانه بین دو کشور در همه زمینه‌ها.

۶. ادامه بحث بازنگری دستورالعمل سازوکار همکاری در اجرای قانون مرز^۱ برای تقویت مبنای قانونی حفظ امنیت و ثبات گذرگاه مرزی.

۷. تعمیق تبادلات و همکاری‌ها در زمینه مبارزه با فساد، از جمله تقویت به‌اشتراک‌گذاری تجربیات و تبادل پرسنل، حفظ هماهنگی و ارتباط در سازوکارهای چندجانبه مانند سازمان ملل، سازمان همکاری شانگهای و

^۱. Protocol to the Border Law Enforcement Cooperation Mechanism

انجمن بازرسان آسیایی^۱، گسترش اجماع در مورد طرد پناهگاه‌های امن فساد و افزایش همکاری‌های عملی در زمینه بازگرداندن فراریان به کشور و بازیابی دارایی‌ها؛ اجرای ابتکار پکن برای جاده ابریشم پاک^۲ و ترویج مشترک اتحاد و همراهی در ساختن طرح کمربند و جاده.

ششم، تبادلات و همکاری‌های مردم با مردم

دو طرف تبادلات و همکاری‌ها را در زمینه‌های آموزش، جوانان، فرهنگ، رسانه و اندیشکده، انتشارات، رادیو، فیلم و تلویزیون، ورزش، آثار فرهنگی و محیط زیست و بین مردم تعمیق خواهند بخشید تا دوستی سنتی را به پیش برند، ارتباط مردمی را ارتقا دهند و دوستی چین و پاکستان را به نسل‌های بعدی منتقل کنند.

۱. تسریع امضای برنامه اجرایی همکاری و تبادلات آموزشی بین وزارت آموزش جمهوری خلق چین و وزارت آموزش فدرال و پرورش حرفه‌ای جمهوری اسلامی پاکستان (۲۰۲۵-۲۰۲۹). تبادلات دانشجویان، آموزگاران و پژوهشگران بیشتر تقویت خواهد شد و نهادهای آموزشی در هر دو کشور به همکاری در آموزش و پژوهش علمی تشویق می‌شوند. حمایت از توسعه سازوکار تبادل کنسرسیوم اتحادیه دانشگاه‌های CPEC ادامه می‌یابد. از تعداد بیشتری از دانشجویان مستعد پاکستانی برای تحصیل در چین دعوت خواهد شد.

۲. طرف چینی به اجرای برنامه توسعه جوانان مرتبط با/بتکار کمربند و جاده در پاکستان ادامه خواهد داد تا تبادلات و یادگیری متقابل، همبستگی و همکاری و توسعه مشترک بین جوانان دو کشور را ارتقا بخشد.

۳. پیاده‌سازی برنامه اجرایی توافقنامه فرهنگی بین دولت جمهوری خلق چین و دولت جمهوری اسلامی پاکستان (۲۰۲۳-۲۰۲۷). فعالیت‌های کلیدی مورد توافق همچنان سازماندهی خواهند شد. طرف چینی از مشارکت طرف پاکستانی در نمایشگاه‌ها و رویدادهای بزرگ فرهنگی و گردشگری بین‌المللی که در چین برگزار می‌شود، حمایت می‌کند.

۴. طرف چینی، نهادهای فرهنگی پاکستانی بیشتری را برای پیوستن به اتحادیه بین‌المللی جاده ابریشم در زمینه تئاتر، جشنواره هنری، موزه، گالری، کتابخانه و شهرهای گردشگری که توسط چین راه‌اندازی شده‌اند، تشویق و حمایت می‌کند.

۵. رسانه‌ها و اندیشکده‌های پاکستانی بیشتری برای پیوستن به شبکه خبری کمربند و جاده، انجمن اندیشکده‌های جاده ابریشم و شبکه مطالعات کمربند و جاده دعوت خواهند شد. رسانه‌ها و اندیشکده‌های پاکستانی بیشتری تشویق می‌شوند تا برای بازدید و تبادل نظر به چین بیایند و در برنامه‌های آموزشی مرتبط شرکت کنند و به نتایج همکاری دست یابند.

^۱. Asian Ombudsman Association

^۲. Clean Silk Road

۶. حمایت از ناشران هر دو کشور برای تقویت همکاری در زمینه ترجمه آثار کلاسیک. ناشران و نهادهای فرهنگی هر دو کشور تشویق خواهند شد تا در نمایشگاه‌های بین‌المللی کتاب کشور دیگر شرکت کنند و بیشتر در کار تعاونی/انتشاراتی کمربند و جاده مشارکت داشته باشند. دو طرف از ناشران دو کشور برای تقویت همکاری در زمینه حق نشر، انتشارات مشترک و افزایش سطح همکاری حمایت خواهند کرد.

۷. افزایش تبادلات و همکاری در صنعت فیلم و تلویزیون و انجام فعال تبادلات و بازدیدهای پرسنلی. طرف چینی از حضور مؤسسات فیلم و تلویزیون پاکستان در عرصه رقابت برای کسب جوایز پاندای طلایی استقبال می‌کند.

۸. همکاری عملی فعال در زمینه‌های ارتباطات سیاستی، تولید برنامه، تبادلات فنی و توسعه منابع انسانی در حوزه پخش و محتوای صوتی- تصویری. اجرای توافقی نامه‌های مربوط به تولید مشترک برنامه‌های تلویزیونی و تعمیق همکاری در حوزه محتوای صوتی- تصویری، به‌منظور به اشتراک گذاشتن داستان‌های دوستی چین و پاکستان با مخاطبان بیشتر.

۹. تقویت همکاری‌های عملی در حوزه هوانوردی غیرنظامی و تشویق و حمایت از خطوط هوایی هر دو کشور برای راهاندازی مسیرهای جدید و پروازهای بیشتر بین دو کشور.

۱۰. تشویق ارتباط نزدیک‌تر در بخش ورزش و بین سازمان‌های ورزشی دو کشور، حمایت از تبادلات دوستانه بین ورزشکاران، مربیان و پرسنل مدیریت ورزشی و حفظ ارتباط و هماهنگی در امور ورزشی بین‌المللی.

۱۱. برای تقویت اتحادیه میراث فرهنگی آسیا^۱ و ارتقای بیشتر همکاری‌های عملی تحت این اتحادیه در حوزه‌هایی مانند پژوهش درباره تمدن‌های باستانی، مطالعات باستان‌شناسی مشترک، مرمت اماکن تاریخی و تبادلات بین موزه‌ها، با یکدیگر همکاری می‌کنیم تا با هم این اتحادیه را به یک سازمان بین‌المللی بین‌دولتی تأثیرگذار تبدیل کنیم.

۱۲. تقویت ارتباطات و همکاری در حوزه محیط زیست و مشارکت‌های مشترک در بهبود محیط زیست در هر دو کشور و سایر کشورها. طرف چینی از مشارکت طرف پاکستانی در فعالیت‌های ائتلاف بین‌المللی توسعه سبز/بتکار کمربند و جاده^۲ استقبال می‌کند.

۱۳. گسترش تبادلات دوستانه و همکاری‌های سودمند متقابل بین دو ملت، دولت‌های محلی، شهرهای خواهرخوانده و غیره.

هفتم، هماهنگی و همکاری چندجانبه

^۱. Alliance for Cultural Heritage in Asia

^۲. BRI International Green Development Coalition

دو طرف هماهنگی و همکاری چندجانبه را تقویت خواهند کرد، به چندجانبه‌گرایی متعهد خواهند ماند و صلح، ثبات، توسعه و رفاه منطقه‌ای را با هدف تقویت یک محیط خارجی صلح‌آمیز و باثبات برای دو کشور و توسعه روابط دوجانبه ارتقا خواهند داد.

۱. طرف پاکستانی از موفقیت کنفرانس مرکزی چین در امور مربوط به کشورهای همسایه بسیار قدردانی کرد و چین را به خاطر همکاری با کشورهای همسایه برای ایجاد آینده‌ای بهتر ستود، زیرا چین پرچم ایجاد جامعه‌ای با آینده‌ای مشترک برای بشریت را برافراشته است؛ از ایجاد خانه‌ای صلح‌آمیز، ایمن و امن، شکوفا، زیبا و دوستانه به عنوان یک چشم‌انداز مشترک حمایت می‌کند؛ از اصول تقویت همسایگی دوستانه، امن و شکوفا پیروی می‌کند و در دیپلماسی همسایگی خود، دوستی، صداقت، منافع متقابل و شمول‌گرایی را دنبال می‌کند و همچنین از چشم‌انداز آینده‌ای مشترک پیروی می‌کند؛ ارزش‌های آسیایی صلح، همکاری، گشودگی و شمول‌گرایی را به عنوان راهنمای اساسی در نظر می‌گیرد؛ از همکاری با کیفیت بالای کمربند و جاده به عنوان پلتفرم (سکوی) اصلی بهره می‌برد و یک مدل امنیتی آسیایی را به عنوان یک رکن راهبردی در نظر می‌گیرد که شامل همراهی در شادی و غم، جستجوی زمینه‌های مشترک در عین کنار گذاشتن **اختلاف‌ها** و گفت‌وگو و مشورت است.

۲. تأکید مجدد بر اهمیت حفظ صلح و ثبات در جنوب آسیا و لزوم حل‌وفصل همه **اختلاف‌های** معوقه و مخالفت با هرگونه اقدام یکجانبه. طرف پاکستانی، طرف چینی را در جریان آخرین تحولات وضعیت جامو و کشمیر قرار داد. طرف چینی مجدداً تأکید کرد که منازعه جامو و کشمیر منازعه‌ای تاریخی است و باید به طور صحیح و مسالمت‌آمیز مطابق با منشور سازمان ملل، قطعنامه‌های مربوطه شورای امنیت سازمان ملل و **توافق‌های** دوجانبه حل‌وفصل شود.

تأکید بر اهمیت صلح و ثبات در جنوب آسیا که توسط منشور سازمان ملل متحد، قوانین و هنجارهای بین‌المللی حاکم بر روابط بین‌الملل پشتیبانی می‌شود و همچنین ضرورت انجام تعهدهای قانونی بین‌المللی برای منافع مشترک، معیشت مردم، پیشگیری از بلایا و همکاری برد-برد در راستای توسعه پایدار.

۳. پایبندی به چندجانبه‌گرایی واقعی، پاسداری از نظام بین‌المللی با محوریت سازمان ملل متحد در کانون آن، نظم بین‌المللی مبتنی بر حقوق بین‌الملل، هنجارهای اساسی حاکم بر روابط بین‌الملل مبتنی بر اهداف و اصول منشور سازمان ملل متحد و نظام تجارت چندجانبه مبتنی بر قوانین و با محوریت سازمان تجارت جهانی و تلاش برای عادلانه‌تر و منصفانه‌تر کردن نظام حکمرانی جهانی.

۴. از نقش چین به عنوان رئیس دوره‌ای سازمان همکاری شانگهای قدردانی می‌کنیم، بر تعهد خود برای حمایت از پاکستان به عنوان رئیس دوره‌ای بعدی سازمان همکاری شانگهای تأکید می‌کنیم و از دوره عضویت غیردائم

پاکستان در شورای امنیت سازمان ملل متحد از سال ۲۰۲۵ تا ۲۰۲۶ برای تقویت بیشتر هماهنگی و همکاری در زمینه چندجانبه‌گرایی به منظور پاسداری از منافع مشترک کشورهای در حال توسعه و عدالت و انصاف بین‌المللی بهره می‌بریم. از ابتکارهای پاکستان برای تقویت چندجانبه‌گرایی، حل مسالمت‌آمیز منازعات و همکاری منطقه‌ای در زمان ریاست این کشور بر شورای امنیت سازمان ملل متحد در ژوئیه ۲۰۲۵ تقدیر می‌کنیم.

۵. تقویت گفت‌وگو و همکاری در زمینه اقلیم، دست در دست هم دادن برای مقابله با چالش‌های تغییر اقلیم، ترویج اجرای کامل و مؤثر کنوانسیون چارچوب ملل متحد در مورد تغییر اقلیم و توافق‌نامه پاریس، پایبندی به اصل مسئولیت‌های مشترک اما متمایز و تلاش برای ایجاد یک سیستم عادلانه و منصفانه حکمرانی جهانی اقلیم برای همکاری برد-برد.

۶. تقویت همکاری‌های پژوهشی در مورد موضوع‌های مرتبط و هماهنگی مواضع منطقه‌ای در چارچوب اتحادیه بین‌المللی مخابرات/ جامعه مخابراتی آسیا-اقیانوسیه.

۷. حفظ ارتباط و هماهنگی نزدیک در مورد مسئله افغانستان. هر دو طرف مایل به ایفای نقشی سازنده در کمک به افغانستان برای دستیابی به توسعه پایدار و ادغام در جامعه بین‌المللی هستند. آنها از دولت افغانستان می‌خواهند که یک چارچوب سیاسی فراگیر ایجاد کند، سیاست‌های میانه‌روانه اتخاذ کند، حسن همجواری را دنبال کند و اقدام‌های مشهود و قابل‌راستی‌آزمایی را برای برچیدن و از بین بردن همه گروه‌های تروریستی مستقر در افغانستان که همچنان تهدیدی جدی برای امنیت منطقه‌ای و جهانی هستند انجام دهد و از استفاده از خاک افغانستان برای تروریسم علیه هر کشور دیگری جلوگیری کند.

۸. دعوت به آتش‌بس کامل، بدون قید و شرط و دائمی در غزه. تأکید دوباره بر حمایت از حق مردم فلسطین برای تعیین سرنوشت خود و راه‌حل دو کشوری همراه با تأسیس کشور مستقل فلسطین. دو طرف با جامعه بین‌المللی در مسیر تلاش بی‌وقفه برای صلح و ثبات در خاورمیانه همکاری خواهند کرد.